

Documentnummer**Onderwerp****Regionale Energie Strategie Noord- en Midden Limburg 1.0****Datum raadsvergadering****10 juni 2021****Raadscommissie**

Samenleving

Datum raadscommissie

1 juni 2021

Portefeuillehouder

P. Baneke

Regionale Energie Strategie Noord- en Midden Limburg 1.0**Inleiding**

Bijgevoegd treft u de Regionale Energiestrategie Noord- en Midden Limburg (RES NML) 1.0. De Regionale Energiestrategie Noord- en Midden Limburg (RES- NML) is opgesteld door 17 regionale partners: gemeenten, provincie en het waterschap Limburg. In de periode februari en maart zijn de volksvertegenwoordigers, stakeholders en inwoners van onze regio geconsulteerd over de Concept RES NML 1.0 (uitkomsten van dit proces staan in bijlage 2). Door betrokkenen actief mee te laten denken en nogmaals goed te kijken naar het concept document, ligt er nu een aangescherpte RES 1.0.

De RES 1.0 is een eerste versie van een document dat tweejaarlijks herzien zal worden. Er wordt omschreven welke informatie er al is en welke keuzes reeds gemaakt kunnen worden. Daarnaast wordt inzicht geboden in wat er in de komende periode nog moet gebeuren. Uiteraard is er ook oog voor innovaties, deze zullen bij iedere herziening van het document bekeken worden en indien nodig worden opgenomen in de RES. Nadat de RES 1.0 voor onze regio is vastgesteld door de betreffende gemeenteraden, Provinciale Staten en het Algemeen Bestuur van het Waterschap zullen de in de RES opgenomen afspraken vertaald worden in een uitvoeringsconvenant, welke opnieuw ter besluitvorming zal worden voorgelegd.

Voorstel

1. De Regionale Energiestrategie Noord- en Midden Limburg 1.0 en de daarin geformuleerde regionale ambities vaststellen.

Beoogd effect

De RES NML heeft er bewust voor gekozen om ook in te zetten op energiebesparing. Immers, wat niet aan energie verbruikt wordt, hoeft ook niet opgewerkt te worden. Op basis van de besparingsambitie is vervolgens uitgewerkt hoeveel duurzame energie en warmte opgewekt moet worden in de regio en hoe dit te kunnen realiseren. Daarbij worden samengevat de volgende ambities geformuleerd in de RES NML 1.0:

Energiebesparing

Door middel van energiebesparing en kleinschalige opwek wil de RES in 2030 minimaal 25% minder CO₂ uitstoten dan in 2015. De RES wil dit bereiken door:

- a. Een regionaal ontzorgingsprogramma energiebesparing met acties en instrumenten om de ambitie te versnellen, gemeenten kunnen hieraan deelnemen middels een cafetariamodel.
- b. Het stimuleren van het opwekken en gebruik van duurzame energie.
 - i. Kleinschalig opwekken van energie op daken. Met kleinschalig bedoelen we installaties met een (piek) vermogen van maximaal 15 kWp (kilowattpiek). Dit gaat om daken tot 50 zonnepanelen. We willen dat in 2030 op 70% van de geschikte daken in onze regio gemiddeld 10 zonnepanelen liggen.
 - ii. Gezamenlijke aanpak energie besparing bij bedrijven en commercieel vastgoed. Middels de wettelijke besparingsplicht en door een stimulering aanpak voor bedrijven in samenwerking met het MKB Limburg.

Grootschalige opwek

De RES wil met duurzame zon- en windprojecten in de regio 1.200 gigawatt uur duurzame energie opwekken in 2030 (vergund in 2025). De RES wil dit bereiken door:

- a. De opgave in te vullen met de gerealiseerde- en pijplijnprojecten aangevuld door het project Wells Meer in de gemeente Bergen en middels een extra inspanning voor zon op daken.
 - De RES regio richt gezamenlijk een versnellingsteam op voor het stimuleren van grootschalige zon-op-dak projecten in de regio.
- b. De RES regio zoekt afstemming over grootschalige project en nieuwe ambities in de regio. Hiervoor wordt een regionaal afstemmingskader ontwikkeld. Onder grootschalig wordt verstaan:
 - Meer dan 50 zonnepanelen op dak.
 - Meer dan 10 ha zonnepanelen op land.
 - Meer dan 2 windturbines van 3,5MW.
- c. Bij de ontwikkeling van deze projecten worden regionale uitgangspunten over ruimtelijke kwaliteit meegenomen.
 - Ruimtelijke afspraken vanuit de RES (landschapsprincipes) worden opgenomen in het omgevingsbeleid.
- d. Vertaling van de uitgangspunten communicatie en participatie op projectniveau.
- e. De RES houdt er rekening mee dat de behoefte aan duurzaam opgewerkte energie blijft groeien en kijkt vooruit naar 2050 om tijdig in te spelen op ontwikkelingen en innovaties.

Regionale warmte strategie

Onderdeel van de RES NML is een Regionale Structuur Warmte. Hierin worden de warmtevraag en mogelijke regionale warmtebronnen in onze regio in kaart gebracht. In de RES 1.0 is onderzoek gedaan naar de volgende bronnen:

- a. Restwarmte: zeer beperkt beschikbaar op regionale schaal. Op gemeentelijke schaal is er wel sprake van restwarmte denk daarbij aan supermarkten, productielocaties en kleine datacenters.
- b. Groengas: Groengas is interessant als deel oplossing, de toepassingen worden nog verder verkend. Bij het verder concretiseren van de productiecapaciteit van groengas worden de ontwikkelingen in een transitie naar een natuur inclusieve landbouw meegenomen, evenals het in beeld brengen van de milieubelasting en het daadwerkelijk duurzaam inzetten van deze bron.
- c. Geothermie: de regionale beschikbaarheid hiervan is nog onvoldoende duidelijk. Hiervoor zijn we afhankelijk van de resultaten van een nationaal scan onderzoek, deze resultaten volgen na de zomer van 2021.
- d. Aquathermie: Alleen lokaal te benutten, maar wel een veel belovende techniek. Kansen voor kennisuitwisseling in RES verband.
- e. Zonthermie: Kansen om lokaal in te zetten.

Participatie en communicatie

Door RES NML wordt de energietransitie als meer gezien dan alleen een technische oplossing voor het klimaatvraagstuk. Niet de kortste weg naar ons doel, maar de mens staat hierin centraal. Iedere inwoner en organisatie, in de breedste zin van het woord, moet op zijn eigen manier kunnen meepraten, mee kunnen denken en mee kunnen doen. Zo wordt een duurzamere manier van leven onderdeel van de samenleving en ontstaat er meer acceptatie en draagvlak. Dit is de wijze waarop gewerkt wordt in de RES NML. De volgende afspraken worden dan ook onderdeel van de uitvoering van de RES 1.0:

- a. Vertaling van de afspraken over 50% lokaal eigendom en over de verankering van lokale medezeggenschap in het omgevingsbeleid.
- b. Sociale duurzaamheid krijgt aandacht in de uitvoering van projecten.
 - Iedereen kan meedoen (mogelijk maken van participatie).
 - Iedereen kan het betalen (betaalbare energietransitie).
 - Iedereen kan meeprofiteren (terugvloeien van revenuen naar lokale gemeenschap).
- c. Een verdere verkenning naar de mogelijkheden voor een (regionaal) energiebedrijf.

Geconstateerd kan worden dat er een beperkt aantal regionale bronnen beschikbaar is op dit moment. In de komende periode wordt gewerkt aan een

Raadsvoorstel

uitvoeringsplan rondom de regionale warmtetransitie, waarin bovenstaande nog verder zal worden uitgewerkt.

Argumenten

1.1 Het klimaatakkoord verplicht de gemeente om deel te nemen aan de Regionale Energiestrategie en in de regio een gedeelde opgave vast te stellen en samenwerking te zoeken op het verduurzamen van de gebouwde omgeving.

1.2 Door middel van energiebesparing en kleinschalige opwek (minder dan 50 panelen) zet de RES in op minimaal 25% minder CO₂ uitstoot in 2030 ten opzichte van 2015.

De aanpak die de RES hanteert om te komen tot energiebesparing sluit aan bij de richting die nu in Mook en Middelaar is uitgezet. Met energiecoaches en ontzorging van inwoners en bedrijven wordt het besparen van energie makkelijker gemaakt .

1.3 Met het vaststellen van de RES 1.0 committeren we ons als regio aan het bod van 1,2 TWh (4320 TJ)

Door het ontwikkelen van duurzame zon- en windprojecten in de regio realiseren we in 2030 4.320 terajoule aan duurzame energie. Projecten dienen in 2025 vergund te zijn. Momenteel wordt er gewerkt aan een regionaal afsprakenkader met betrekking tot de samenwerking en programmering van grootschalige opwek projecten. De uitwerking van dit bod dient zich te vertalen in lokale projecten. In de gemeente Mook en Middelaar zal zeer beperkt ruimte zijn voor grootschalige projecten. Momenteel wordt wel gekeken welke mogelijkheden er zijn voor grotere/middelgrote projecten.

1.4 De RES brengt regionale warmte bronnen in beeld en ondersteunt daarmee de transitievisie warmte.

De RES geeft een beeld van warmtebronnen die regionaal inzetbaar zijn en zoekt afstemming over de inzet van deze bronnen. Om een beter beeld te krijgen van de mogelijkheden in de regio is het ook van belang dat gemeenten aan de slag gaan met hun lokale transitievisie warmte. De gemeente Venlo loopt hierin voorop en dient ook als voorbeeld voor de andere gemeenten. Eind 2021 dienen alle gemeenten een lokale transitievisie te hebben, deze resultaten worden dan ook weer gedeeld met de RES organisatie, om zo een beter beeld te krijgen van de mogelijkheden in de Regio. Daarnaast zijn we als regio sterk afhankelijk van de uitkomsten van het scan onderzoek, dit moet uitsluitsel geven in de mogelijkheden voor geothermie in onze regio.

1.5 De RES streeft naar een vorm van lokale medezeggenschap bij alle grootschalige zon- en windprojecten.

De energietransitie is meer dan alleen een technische oplossing voor een klimaatvraagstuk. Niet de kortste weg naar ons doel, maar de mens staat hierin centraal. Iedere inwoner en organisatie, in de breedste zin van het woord, moet op zijn eigen manier kunnen meepraten, mee

kunnen denken en mee kunnen doen. Zo wordt een duurzamere manier van leven onderdeel van de samenleving en ontstaat er meer acceptatie en draagvlak. De vorm is ook in Mook en Middelaar een belangrijk uitgangspunt.

Kantttekeningen

1.1 We staan aan het begin van de transitie naar een duurzame gebouwde omgeving.

Het wettelijk kader krijgt vorm terwijl wij ons eigen proces continueren. Ook is nog niet duidelijk hoe de structuur, middelen en organisatie vanuit het Rijk eruit komt te zien. Dit brengt risico's en vragen met zich mee waar we nu nog onvoldoende antwoord op kunnen geven. De RES blijft zich hiervan bewust en vraagt hiervoor aandacht in o.a. de landelijke overleggen waar de RES aan deelt neemt. Het is van groot belang dat we ontwikkelingen op het gebied van wet- en regelgeving op de voet volgen en dit blijven agenderen.

1.2 Onzekere route

De route naar een volledig aardgasvrije gemeente is nog onzeker en afhankelijk van landelijke ontwikkelingen: We zetten met deze RES een omvangrijk en langdurig traject in. De precieze uitwerking daarvan, inclusief de kosten en andere consequenties, krijgt langzamerhand vorm.

1.3 Participatie bij het opstellen van de RES en de vertaling hiervan in lokaal beleid is geen garantie voor draagvlak.

We kunnen niet iedereen uit de samenleving betrekken in de totstandkoming van de warmtevisie. Door in een vroeg stadium, bij de totstandkoming van deze versie, gebruik te maken van diverse (digitale) momenten hebben we een zo goed mogelijk beeld gekregen van de diverse belanghebbenden en hun rol in het proces.

1.4 De energietransitie is sterk aan verandering onderhevig

De veranderende nationale en regionale context is kaderstellend voor de lokale opgaven en de mogelijkheden. We proberen hier zoveel mogelijk op te anticiperen en in een vroegtijdig stadium eventuele wijzigingen te erkennen en toe te passen. Via het kennis- en leerprogramma en het Nationaal Programma RES worden de innovaties op de voet gevolgd en gedeeld met de gemeenten.

Duurzaamheid

De duurzaamheidsambities van Mook en Middelaar zijn erg hoog. Tegelijkertijd is de fysieke ruimte om energie op te wekken beperkt. De energieopgave moet dan ook breder bekeken worden. Daarvoor hebben we de regio nodig. Met de samenwerking in de RES, zijn er grote stappen gemaakt. Zo weten gemeenten

Raadsvoorstel

beter van elkaar waar men mee bezig is, worden grotere projecten met elkaar afgestemd en kan begeleiding regionaal opgepakt worden. Ook mogelijkheden als een lokaal energiebedrijf kunnen we als Mook en Middelaar niet zelfstandig oppakken. De samenwerking in de RES-regio, biedt daarom grote kansen om de duurzaamheidsambities van Mook en Middelaar na te streven.

Participatie

Om tot de RES1.0 te komen zijn verschillende gemeenteraden, provincie, netbeheerders en stakeholders regelmatig geïnformeerd en geraadpleegd. Mede op aandringen van Mook en Middelaar, zijn daar ook inwoners aan toegevoegd. Zo heeft elke inwoner van de regio de kans gehad om zijn of haar zegje te doen over de RES1.0.

De gemeenteraad van Mook en Middelaar is via een informatiesessie en een consultatiesessie op de hoogte gehouden van de voortgang. De opmerkingen vanuit de gemeenteraad die bij de consultatiesessie gemaakt zijn, zijn in het consultatiedocument opgenomen.

Financiën

Ten aanzien van de financiering van het vervolg proces heeft de rijksoverheid een onderzoek uitlaten voeren. Er wordt verwacht dat de resultaten van dit onderzoek in de formatiebesprekingen meegenomen zullen worden om te bepalen of en welke middelen beschikbaar komen vanuit de Rijksoverheid voor de uitvoering van de taken voor gemeenten in het klimaatakkoord. Voor de gemeente Mook en Middelaar is zo'n rijksbijdrage momenteel voorwaardelijk om financieel in de RES mee te kunnen doen.

De opgave naar een duurzame gebouwde omgeving is een forse. De regio Noord- en Midden Limburg wil de vanuit de overheid opgelegde taken goed uitvoeren. Dit brengt een capaciteitsvraagstuk met zich mee, maar ook een organisatorisch vraagstuk. Ten tijde van de vaststelling van de RES 1.0 loopt een onderzoek naar de toekomstige regionale uitvoeringsorganisatie van de RES NML.

Communicatie

Vanuit de gemeente Mook en Middelaar zijn er regelmatig berichten op social media geplaatst over onderdelen van de RES. Hierbij werd ook de mogelijkheid gegeven om te reageren. Over vaststelling van de RES zelf zal dan ook geen uitgebreide communicatie opgezet worden. De gevolgen van de RES voor Mook

en Middelaar, en de belangrijke punten uit het uitwerkingsprogramma, zullen wel weer belangrijk worden, maar komen op een later moment aan bod.

Uitvoering

In de RES NML 1.0 is een nieuw hoofdstuk opgenomen met betrekking tot de uitvoering. De gemeenten, provincie, waterschap en Enexis staan samen met de omgeving aan de lat om de afspraken uit de RES waar te maken. Deze afspraken worden, na de vaststelling van de RES NML 1.0 vastgelegd in een uitvoeringsconvenant. Onderdeel van het convenant zijn in ieder geval de afspraken over de verankering van de RES in het omgevingsbeleid en de afspraken over de toekomstige regionale samenwerking.

Netbeheerder Enexis heeft een netimpactanalyse uitgevoerd voor onze regio. Hiermee hebben zij in kaart gebracht wat de impact is van de regionale plannen op het energienet. Deze wordt meegenomen in de RES en vormt een basisdocument voor de uitvoering van de RES en de RES 2.0. Deze analyse is als bijlage oplegger bijgevoegd aan de RES 1.0.

- De ruimtelijke afspraken in de RES NML 1.0 worden vastgelegd in het omgevingsbeleid van gemeenten, provincie en het waterschap. Vanaf 1 januari 2022 kunnen de instrumenten van de Omgevingswet hiervoor worden gebruikt. Daarvoor wordt door de RES een handreiking uitgewerkt.
- Er worden bestuursafspraken opgesteld en die zijn voor 1 januari 2022 gereed.
- Op dit moment wordt onderzocht op welke wijze de regionale samenwerking na 1 juli 2021 voortgezet wordt en welke regionale samenwerkingsvorm daarbij nodig is.

Bijlage(n)

1. Consultatiedocument RES NML
2. Samenvatting RES NML 1.0
3. Regionale Energie Strategie Noord en Midden Limburg 1.0
4. Netimpactanalyse

Raadsvoorstel

Mook, 11 mei 2021

Het college van burgemeester en wethouders van Mook en Middelaar,

De gemeentesecretaris
J.M.G. Smits- de Kinkelder

De burgemeester
mr. drs. W. Gradisen